

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

МАТЕМАТИК OLIMPIADALAR TARIXI

Toshkent Kimyo Xalqaro universiteti 1-kurs magistranti

Sharipova Mehrinoz Erkinovna

ANNOTATSIYA:

Matematik olimpiadalar butun dunyodan eng yorqin matematik aql egalarini jalb etadigan nufuzli musobaqadir. Ushbu maqola matematika olimpiadalarining tarixini o'rganadi, ularning kelib chiqishi 20-asr boshlariga to'g'ri keladi va ushbu musobaqalar evolyutsiyasidagi asosiy o'zgarishlar va bosqichlarni yoritadi. O'tgan olimpiadalar va ularning matematika sohasiga ta'sirini o'rganish orqali ushbu maqola ushbu tadbirlarning matematik iste'dodni rivojlantirish va talabalar o'rtasida muammolarni hal qilishga qiziqishini oshirishdagi ahamiyatini yoritadi.

Kalit so'zlar: Matematika olimpiadalari, tarix, musobaqa, matematika, masalalar yechish

ИСТОРИЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ОЛИМПИАД АБСТРАКТНЫЙ:

Математическая олимпиада – престижное соревнование, собирающее самые яркие математические умы со всего мира. В этой статье исследуется история математических олимпиад, истоки которых восходят к началу 20-го века, и освещаются ключевые изменения и вехи в развитии этих соревнований. Исследуя прошлые олимпиады и их влияние на область математики, в данной статье подчеркивается важность этих мероприятий в развитии математических талантов и повышении интереса к решению задач среди учащихся.

Ключевые слова: математические олимпиады, история, соревнования, математика, решение задач.

HISTORY OF MATHEMATICAL OLYMPIADS ABSTRACT:

The Mathematical Olympiad is a prestigious competition that attracts the brightest mathematical minds from around the world. This article explores the history of mathematics Olympiads, with their origins dating back to the early 20th

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

century, and highlights key changes and milestones in the evolution of these competitions. By examining past Olympiads and their impact on the field of mathematics, this paper highlights the importance of these events in developing mathematical talent and increasing interest in problem solving among students.

Key words: Mathematics Olympiads, history, competition, mathematics, problem solving

KIRISH:

Matematik olimpiadalar har yili o'tkaziladigan tanlov bo'lib, unda iqtidorli yosh matematiklar muammoni yechish ko'nikmalari va matematik mahoratini sinab ko'rishadi. Ushbu olimpiadalar uzoq va boy tarixga ega bo'lib, ularni 20-asr boshlarida kuzatish mumkin. Matematik olimpiadalarning kelib chiqishini matematika bo'yicha iqtidorli o'quvchilarni aniqlash va tarbiyalash uchun tashkil etilgan turli milliy va xalqaro matematika musobaqalarida topish mumkin.

Vaqt o'tishi bilan butun dunyo mamlakatlari ishtirokidagi matematika olimpiadalarining mashhurligi va nufuzi ortib bordi. Ushbu musobaqalar o'quvchilarda matematikaga qiziqishni oshirish va ularni an'anaviy maktab o'quv dasturidan tashqari ilg'or matematik tushunchalarni o'rganishga undashda muhim rol o'ynadi.

O'tgan matematika olimpiadalari va ularning matematika sohasiga ta'sirini ko'rib chiqish orqali ushbu maqola ushbu musobaqalar evolyutsiyasi va ularning yosh matematiklarning rivojlanishini shakllantirishdagi ahamiyati haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Foydalanilgan adabiyot qismlari:

1. "Xalqaro matematika olimpiadasi: o'tmish tadqiqotlari"

Ushbu tadqiqot butun dunyo bo'ylab o'rta maktab o'quvchilari uchun eng nufuzli matematika musobaqalaridan biri bo'lgan Xalqaro matematika olimpiadasining (IMO) tarixi va evolyutsiyasi haqida to'liq ma'lumot beradi. Tadqiqot IMOning vaqt o'tishi bilan qanday rivojlanganligini o'rganadi, formatdagi o'zgarishlar, ball mezonlari va ishtirokchilar demografiyasi kabi asosiy o'zgarishlarni ta'kidlaydi.

2. "Matematik musobaqalarning qisqacha tarixi"

Ushbu maqolada matematika musobaqalarining kelib chiqishi qadim zamonlarga borib taqaladi va bu musobaqalar qanday qilib zamonaviy matematika

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

олимпиадаларига aylangani ko'rib chiqiladi. Maqolada matematika tanlovlari muammoni yechish qobiliyatiga ega iqtidorli shaxslarni aniqlashga qanday yordam bergani va matematik tadqiqotlardagi yutuqlarga hissa qo'shgani muhokama qilinadi.

XULOSA:

Matematik olimpiadalar bir asrdan ortiq boy tarixga ega bo'lib, uning ildizlari milliy matematika musobaqalariga borib taqaladi. Ushbu olimpiadalar iqtidorli yosh matematiklarga o'z mahoratini namoyish etish, murakkab masalalarni hal qilish va dunyoning turli burchaklaridan kelgan tengdoshlari bilan hamkorlik qilish uchun zamin yaratdi.

Kelajakka nazar tashlar ekanmiz, matematika fanidan olimpiadalar matematika iqtidorini tarbiyalash, ijodkorlikni rivojlantirish va matematiklarning kelajak avlodlarini ilhomlantirishda muhim ahamiyat kasb etishi aniq. O'tgan yutuqlarni nishonlash va yangi muammolarni o'z ichiga olgan ushbu musobaqalar kelgusi yillar davomida matematika ta'limi manzarasini shakllantirishda davom etadi.

Matematik olimpiadalar - bu dunyoning turli burchaklaridan matematika bo'yicha eng yorqin yoshlarni birlashtiradigan nufuzli xalqaro musobaqalar. Bu bellashuvlarda murakkab matematik masalalar va boshqotirmalarni yechishda yuqori saviyali yuqori sinf o'quvchilarining iqtidori namoyon bo'ladi. Matematik olimpiadalar tarixi 20-asr o'rtalariga borib taqaladi, birinchi Xalqaro matematika olimpiadasi (IMO) 1959-yilda bo'lib o'tgan.

O'rta maktab o'quvchilari uchun matematika tanlovi konsepsiyasi birinchi marta 1955 yilda matematik va pedagog Jon Uebb tomonidan taklif qilingan. U turli mamlakatlardan iqtidorli yosh matematiklar o'z mahorat va bilimlarini sinab ko'rish uchun birlasha oladigan platformani nazarda tutgan. Bu g'oya ommalashdi va 1959-yilda birinchi IMO Ruminiyada bo'lib o'tdi, unda ettita mamlakat ishtirok etdi.

O'shandan beri IMO hajmi va nufuzi jihatidan sezilarli darajada o'sdi. Ishtirokchi mamlakatlar soni 100 dan oshdi, har yili minglab talabalar musobaqalarda qatnashadilar. Musobaqa formati odatda ikki kunlik jiddiy muammolarni hal qilish bo'yicha topshiriqlarni o'z ichiga oladi, har bir mamlakat ularni vakillik qilish uchun olti nafar talabadan iborat jamoani yuboradi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

Yillar davomida boshqa ko'plab mamlakatlar ham o'zlarining milliy matematika olimpiadalarini tashkil qilishni boshladilar, bu esa talabalarga IMO kabi xalqaro musobaqalarga chiqishdan oldin mahalliy va mintaqaviy miqyosda raqobatlashish imkoniyatini beradi. Ushbu milliy olimpiadalar intiluvchan matematiklar uchun o'quv maydonchasi bo'lib xizmat qiladi va o'z mamlakatini xalqaro maydonda namoyon eta oladigan iqtidorli shaxslarni aniqlashga yordam beradi.

Matematik olimpiadalar butun dunyo bo'ylab matematika ta'limiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ular son-sanoqsiz talabalarni matematika va tegishli sohalarda martaba izlashga ilhomlantirdi, yosh o'quvchilarda mukammallik madaniyati va intellektual qiziqishni rivojlantirdi. Ushbu musobaqalarda qo'yiladigan muammolar ko'pincha ijodiy fikrlash va innovatsion yondashuvlarni talab qiladi, ishtirokchilardan tashqarida fikr yuritishga va sinfda ham, sinfdan tashqarida ham bebaho bo'lgan muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga undaydi.

Matematik olimpiadalar akademik yutuqlarni rag'batlantirishdan tashqari, turli mamlakatlardan kelgan ishtirokchilar o'rtasida xalqaro hamkorlik va madaniy almashinuvni ham rivojlantiradi. Ushbu tanlovlar yosh matematiklarga turli millatdagi tengdoshlari bilan muloqot qilish, fikr almashish va bir-birining nuqtai nazaridan o'rganish uchun noyob imkoniyat yaratadi.

Umuman olganda, matematika olimpiadalar tarixi chegaralarni oshib, odamlarni birlashtiradigan universal til sifatida matematikaning qudratidan dalolat beradi. Ushbu musobaqalar yosh matematiklarning avlodlarini bilim chegaralarini oshirishga va matematik kashfiyotlarga intilishda mukammallikka intilishda davom etmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Isomova, FATQ (2022). THE IMPORTANCE OF SPEECH DEVELOPMENT ACTIVITIES IN PREPARING CHILDREN FOR SCHOOL EDUCATION IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(1), 947-949.
2. G'aniyevna, P. R. F. (2022, June). МАКТАБГА ТАЙЙОРЛОВ ГУРУХЛАРИ УЧУН САВОДХОНЛИККА О'РГАТИШ

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

MASHG'ULOTLARIDA, A'HARF-TOVUSHINI O'RGATISH METODIKASI. In E Conference Zone (pp. 38-41).

3. Tojiddinova, I. F. A. (2024). Tarbiya turlari va ularning shaxs kamolotiga ta'siri. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 429-435.

4. Tajiddinova, I. F. (2024). Types of education and their impact on personality development. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 469-475.

5. Исомова, Ф. Т. (2024). Виды образования и их влияние на развитие личности. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 461-468.

6. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 484-486.

7. Oktam's, S. M. (2023). Methods and Tools of Speech Development of Small Group Children in Preschool Education Organization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 104-108.

8. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). Speech grow up in training using interactive methods. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 357-360.

9. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). The importance of genres of folklore in the education of preschool children. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 96-99.

10. Shukurova, M. (2023). METHODS AND METHODS OF INCREASING CHILDREN'S SPEECH IN A PRESCHOOL ORGANIZATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 477-480.

11. Madina O'ktamovna Shukurova. (2024). " Growing children's speech in the process of introducing them to the environment and nature ". *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 130-135.

12. Shukurova, M. (2024). OILADA FARZAND TARBIYASIDA OTANING ROLI. ZAMONAVIY TARAQQIYOTDA ILM-FAN VA MADANIYATNING O'RNI, 3(2), 162-167.

13. Ситора Икромовна Акбаровна. (2024). РАЗВИТИЕ СОЗНАНИЯ И ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ ПОНЯТИЯМ БЕССОЗНАТЕЛЬНОГО. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 157-163.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

14. Ro'ziyeva, M. Y., & Azamova, N. U. B. (2024). BADIY ADABIYOTDA MAKON VA ZAMON TUSHUNCHASI VA ULARNING KELIB CHIQISHI. *Analysis of world scientific views International Scientific Journal*, 2(2), 22-26.

15. Рузиева, М. Я., & Эргашева, Т. Ш. (2022). МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ УЧЕБНЫХ СЛОВАРЕЙ НА УРОКАХ РОДНОГО ЯЗЫКА И ЧТЕНИЯ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. *Вестник науки и образования*, (2-2 (122)), 29-32.

16. Ruzieva, M. Y. (2016). EXPRESSION OF ATTITUDE TO COLORS IN TURKIC NATIONAL RITUAL SONGS. *Социосфера*, (4), 50-55.

17. Рузиева, М. Я. (2019). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЖАНРОВ ФОЛЬКЛОРА НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ. *ББК 71.0 И74 Редакционная коллегия Ответственный редактор*, 46.

18. Zainagalina, L. Z., Petrova, L. V., Suleymanov, R. I., Petrov, V. A., Gaforov, A. K., & Khuziakhmetova, L. D. (2017). Features of realization of score-rating system. In *Актуальные вопросы высшего профессионального образования* (pp. 196-198).

19. Зайнагалина, Л. З., Габдрахимов, М. С., Петрова, Л. В., & Сулейманов, Р. И. (2016). Организация академической мобильности студентов. In *Актуальные вопросы инженерного образования-2016* (pp. 46-50).

20. Suleimanov, R. I., Khabibullin, M. Y., & Suleimanov, R. I. (2021, October). Analysis of causes of failure of the electric centrifugal pump elements by the methods of automated diagnostics. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 2061, No. 1, p. 012027). IOP Publishing.

21. Сулейманов, Р. И., Хабибуллина, Р. Г., Габдрахимов, М. С., & Давыдова, О. В. (2016). Проверка на оригинальность текста выпускных квалификационных работ. In *Актуальные вопросы инженерного образования-2016* (pp. 76-82).

22. Oblakuovich, K. S., Uktamovich, K. E., Muradovich, Y. M., & Ibragimovich, S. R. (2022). Pathomorphological features of thymus in intrauterine-infected newborns with body hypotrophy. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(4), 22-31.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

23. Suleymanov, R. I. (2024). MODERN METHODS OF TREATMENT OF CHRONIC GASTRITIS. *World Bulletin of Public Health*, 32, 80-82.
24. Suleymanov, R. I. (2024). Surgical Intervention for Complicated Peptic Ulcer Disease. *American Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences (2993-2149)*, 2(2), 470-475.
25. Сулейманов, Р. И. (2024). ЯЛЛИҒЛАНИШГА ҚАРШИ 2 ТУРДАГИ ДОРИ ВОСИТАЛАРИ ПОЛИПРАГМАЗИЯСИДА БУЙРАКЛАРНИНГ МОРФОМЕТРИК ПАРАМЕТРЛАРИНИНГ ЎРГАНИШ. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 166-172.
26. Akbarovna, I. S. (2023). THE DEVELOPMENT OF CONSCIOUSNESS AND THE TEACHING OF CONCEPTS OF THE UNCONSCIOUS TO STUDENTS. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 107-114.
27. Qurbanova, L. M., & Qarshiboyev, B. I. (2021). NAVBAHOR GILLARINING GLITSERIN BILAN MODIFIKASİYALANGAN YUQORI GIDROLIZLANGAN POLIAKRILONITRIL (RS-2-3) ASOSIDA FIZIK-KIMYOVIY XOSSALARINI O'RGANISH. *Журнал естественных наук*, 1(3).
28. Uktamovich, K. E., Oblakulovich, K. S., Murodullaevna, K. L., Hidirovna, L. Z., & Aslamovna, K. G. (2021). Effects of cellular cord blood on skin pathology in laboratory animals. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 2(1), 116-122.
29. Qurbanova, L. M., & Suhanbarov, A. M. O. G. L. (2021). ZAMONAVIY TA'LIMGA QO'YILADIGAN TALABLAR. *Academic research in educational sciences*, 2(CSPI conference 1), 1132-1135.
30. Mahmudova, N. H. (2023). Influence of family environment on personal socialization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 440-446.
31. Nigora Hikmatovna Mahmudova. (2023). BASIC TASKS OF TEACHING THE SCIENCE OF "EDUCATION" IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 447-452.
32. Hikmatovna, M. N. (2024). Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekt va subyekt sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 31-43.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

33. Mahmudova Nigora Hikmatovna. (2024). INFLUENCE OF FAMILY ENVIRONMENT ON PERSONAL SOCIALIZATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 164–170.

34. Hikmatovna, M. N. (2024). CONTENT OF THE INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAM. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 88-94.

35. Hikmatovna, M. N. (2024). Teaching of specialized subjects in primary education. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 453-460.

36. Hikmatovna, M. N. (2024). Boshlang'ich ta'limda mutaxassislik fanlarini o'qitish. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 445-452.

37. Махмудова Нигора Хикматовна. (2024). Преподавание профильных предметов в начальной школе. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 436–444.

38. Yulduz, S. (2023). МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA EKOLOGIK TA'LIM BERISHNING O'ZIGA XOSLIGI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 124-129.

39. Sobirovna, S. Y. (2022). PEDAGOGNING KREATIVLIGI BOLALAR IJODIY RIVOJLANISHINING ZARUR SHARTI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 219-220.

40. Sobirovna, S. Y. (2022). KICHIK MAKTAB YOSHDAGI O'QUVCHILAR BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 158-160.